

3. AgriNatur AT-HU szakértői találkozó

időpont	2020, június 17. szerda 9.00 óra
hely	Revier Donauinsel-Wohlfahrtsaufforstung, Dechantweg 10, 1220 Bécs
részvevők	Lásd a jelenléti ívet

Dokumentáció

Agenda

Köszöntés és bevezetés	2
A projekt jelen helyzete	3
Impulzus: Természetvédelem és mezőgazdaság	5
A Donauauen Nemzeti Park ökológiai intézkedési tervének első vázlata	5
Az eredmények összevetése	7
Összefoglalás és kitekintés	7
Függelék: a World-Cafe-ban elhangzottak rögzített változata	8

Ma

Köszöntés és bevezető

A projekt aktuális állapota - Hol tartunk?

Impulzus: Természetvédelem és mezőgazdaság

A Donauauen Nemzeti Park
ökológiai intézkedési terv
első vázlata

Egyeztetés

Dsszefoglalás, távlatok

Köszöntés és bevezetés

Alois Mätzler köszönti a szakértői workshop résztvevőit, indítja a workshopot és elmondja a napirendet. Felhívja a figyelmet a Covid 19 járvánnyal kapcsolatos biztonsági intézkedésekre és utal a weboldalakra, ahol információ található a projektről (<https://www.interreg-athe.eu/agrinaturathu/> és cbc.wien (Bereich Umwelt - környezet)).

A köszöntő és bevezető körben **Christian Ohr** (Donaustadt kerület tanácsosa), **Herbert Weidinger** (erdészeti igazgatóhelyettes) és **Renate Zuckerstätter** (város-vidék-management) különböző szempontból világítja meg az AgriNatur Projekt lényegét .

Herbert Weidinger a nemzetközi együttműködés fontosságát emeli ki az AgriNatur-Projekt példáján keresztül. Az ilyen közös céloknak különösen akkor van értelmük, ha összetett témáról van szó. Az együttműködés kapcsán összegezhető a határokon átvívelő tapasztalatok és ismeretek, ezzel egyidejűleg a projekt- és munkastruktúrák segítenek a fókuszálásban és a releváns érvek szem előtt tartásában. A nemzetközi projektek többlet pénzügyi források feltárását is lehetővé teszik.

Christian Ohr a kerület aktuális politikai kihívásaival kapcsolatosan informál. Ő az AgriNatur-Projektet kézenfekvő válaszgyűjteményként látja Bécs aktuális irányelveivel összefüggő munkálatokhoz kapcsolódó kérdések tekintetében. Fajtagazdagság, a város növekedése általi nyomás kezelése, víz, vadállat management, talajvédelem csak néhány téma a sok közül. Ebben az összefüggésben is szükség lesz szolidaritásra a megoldáshoz. A kerület szempontjából nagyon fontos a közös munka.

Renate Zuckerstätter állásfoglalásában leírja a város-vidék management széleskörű feladatait. Az AgriNatur különböző kihívásokra reagál, melyek a város és környéke de a két érintett tartomány kapcsolatában is fellelhető. Hangsúlyozza a különböző oktatási feladatok értékét az ökológiai és szociális együttélés számára.

A felszólalók a legkülönbözőbb partnerek célirányos és élő együttműködését, a kutatás és a gyakorlat kapcsolódását, a tudatos gondolkodás oktatás általi fejlesztését a projekt sikere központi elemeként látják.

A projekttel kapcsolatban különféle igényeket támasztanak: A projekt nyújtson megoldást a területek differenciált sokcélú hasznosítására és egyben feleljen meg a téma horderejének. Ideális esetben ezzel megmagyarázhatóak lesznek azok a változások, melyekkel a természetvédelem és a mezőgazdaság szembesülni fog a jövőben. Hasznos lenne, ha az eredmények hozzájárulnának a természetes élőhelyek és a mezőgazdaság jobb megértéséhez és tudatosítanák ezek szociális fontosságát. Fontos továbbá, hogy az eredményeket közösen hasznosítsák és érthetően kommunikálják. A felszólalók nagyon sajnálnák, ha a partnerek nem tudnának zöld ágra vergődni és az eredmények a fiók mélyére kerülnének.

Video üzenetében **Árvay István**, Mosonmagyaróvár polgármestere, jókívánságait fejezte ki a workshop résztvevőinek és sok sikert kívánt a projektnek. Sajnálja, hogy személyesen nem tud jelen lenni a rendezvényen. Annál nagyobb örömmel tekint viszontlátás elébe, többek között a mosonmagyaróvári látogatói területeken.

A projekt aktuális helyzete

A projektpartnerek részéről **Susanne Leputsch** (Forst- und Landwirtschaftsbetrieb der Stadt Wien), **Katrin Fuchs** (Bio Forschung Austria) és **Vér András** (Széchenyi István Egyetem) informálnak az aktuális helyzetről. A felszólalások előtt Susanne Leputsch Mario. F. Broggit idézi:

„Ha azt akarjuk, hogy a védelmi projektjeink sikeresek legyenek, a párbeszéd új módozatait is meg kell találnunk.“

AgriNatur Projekt partnerei

Egy pillantás az utóbbi hónapok projekt tevékenységeire.

A projekt stratégiai célkitűzései

Alapvető cél Bécs számára: A döntéshozatal alapjainak kidolgozása a Lobau Bio-mezőgazdáságának jövője szempontjából

Jogi keretek: §15A B-VG NP Donau-Auen, Wiener Nationalparkverordnung (Wr. NPVO), Wr. Nationalparkgesetz (Wr. NPG), NÖ Nationalparkgesetz, NÖ Nationalparkverordnung

ÖKOLÓGIAI előnyök / hátrányok	
Biogazdálkodással	Biogazdálkodás nélkül
<ul style="list-style-type: none"> + ... + ... + ... 	<ul style="list-style-type: none"> + ... + ... + ...
ÖKONÓMIAI előnyök / hátrányok	
Biogazdálkodással	Biogazdálkodás nélkül
<ul style="list-style-type: none"> + ... + ... + ... 	<ul style="list-style-type: none"> + ... + ... + ...

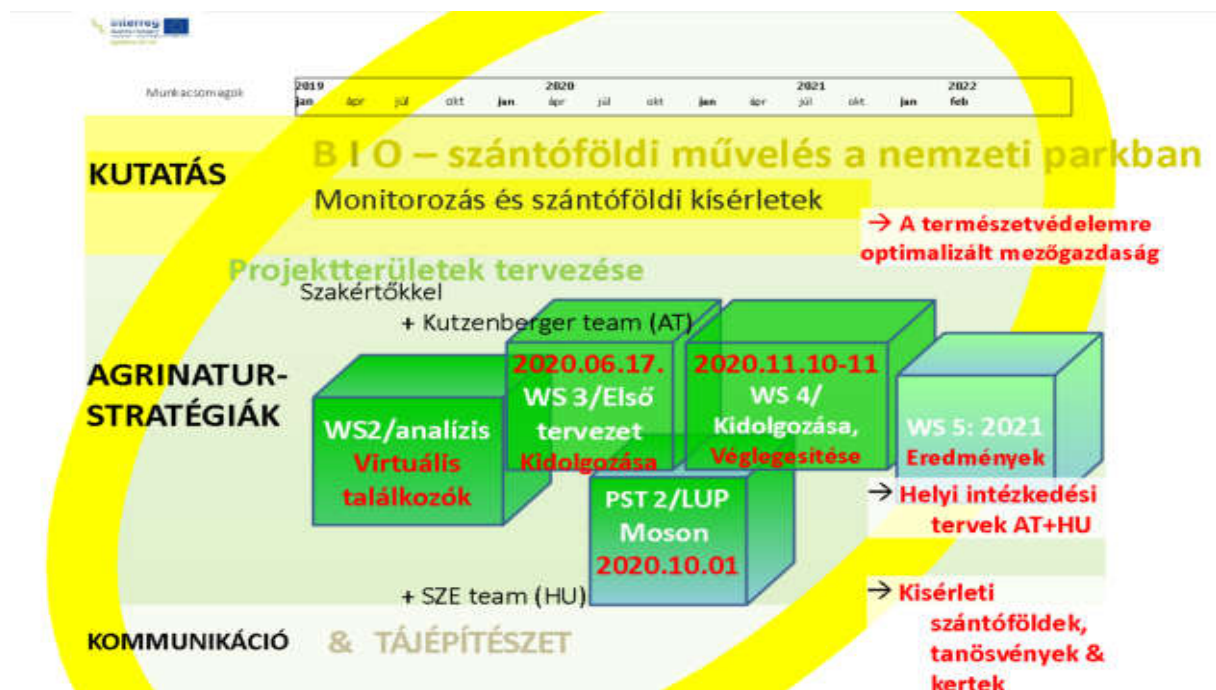
Egyéb jelentősége
pl. Klímaváltozás, társadalom, képzési szempontok?

Biodiverzitást elősegítő mezőgazdaság?

Stratégiai célok a nemzeti parkban.

AgriNatur munkacsomagok

Katrin Fuchs beszámol a különböző monitorozásokról és bepillantást enged a gyakorlati kutatómunkába.

Vér András tájékoztat a magyar fél helyzetéről. Itt is sikerült, a járvány és egyéb nehézségek ellenére, jól indítani a munkálatokat. Áttekintést nyújt a Mosoni sík szántóföldi kísérleteinek állásáról, az ökológiai tanösvény és vonzó látogatói területek kialakításának helyzetéről. Részletek a prezentációban.

AGRINATUR AT-HU

Biodiverzitás a természetvédelmi területek antropogén hasznosítása révén
Biodiversität durch anthropogene Nutzungen für Naturschutzgebiete

Projektergebnisse HU, Periode 3

Dr. Vér András

Széchenyi István Egyetem, Mosonmagyaróvár

Bécs, 2020.06.17

Projekttevékenység Magyarországon

- **A közös AgriNatur stratégia kidolgozása és megvalósítása**
Mosoni sík - Helyi szakemberek elkezdtek a Mosoni sík Natura 2000 terület AN kivitelezési tervének elkészítését. Részvétel a virtuális szakértői találkozókön.
- **Agrárökológiai tanösvények vonzó látogatói területekkel.**
AN kert, AN tanösvények (Mosonmagyaróvár: Várkert, Wittmann Park)
– A tervezői munka elkezdődött...
- **Új természetvédelmi szempontokat figyelembe vevő management módszerek kialakítása és tesztelése.**
Az 1. és 2. évben kisparcellás kísérletek, a 3. évben szántóföldi kísérlet.
- **A Natura2000 területek ökológiai hálózatainak vizsgálata.**
Fafajták meghatározása, Madár megfigyelés (Mosoni sík, Wittmann Park Mosonmagyaróvár)

Kisparcellás kísérletek

2019 őszi vetés

Vetés időpontja: 2019. 10.25.

2020 április

Sorszám	Növényfaj	Fajta	Nemesítő	Származási ország	ÁÉÉ	Fajtafenntartó
1.	alakor búza	Mv. Alkor	MTA ATK MGI	Magyarország	2008	MTA ATK MGI
2.	tönke búza	Mv. Hegyes	MTA ATK MGI	Magyarország	2008	MTA ATK MGI
3.	tönköly búza	Mv. Martongold	MTA ATK MGI	Magyarország	2013	MTA ATK MGI
4.		Lajta	Dr. Kalmár Gergely Dr. Kajdi Ferenc	Magyarország	2002	Dr. Kalmár Gergely Dr. Kajdi Ferenc
5.		Öko10	Dr. Kalmár Gergely Dr. Kajdi Ferenc	Magyarország	1998	Dr. Kalmár Gergely Dr. Kajdi Ferenc
6.	Őszi búza	Mv. Ménrót	MTA ATK MGI	Magyarország	2014	MTA ATK MGI
7.		Mv. Nemere	MTA ATK MGI	Magyarország	2013	MTA ATK MGI
8.		Mv. Nádor	MTA ATK MGI	Magyarország	2012	MTA ATK MGI
9.		Balaton		Ausztria	2006	Ausztria
10.		Mv. Tallér	MTA ATK MGI	Magyarország	2010	MTA ATK MGI
11.		Astardo		Ausztria	2004	Ausztria
12.		Folclor		Franciaország	2019	
13.		Genius		Németország	2010	
14.	Ősz triticales	Mv. Talentum	MTA ATK MGI	Magyarország	2016	MTA ATK MGI
15.		Szilaj	Lajta-Hanság Mezőgazdasági Zrt.	Magyarország	2015	Lajta-Hanság Mezőgazdasági Zrt.
16.	Őszi durumbúza	Mv. Pelsodur	MTA ATK MGI	Magyarország	2011	MTA ATK MGI
17.		Auradur		Ausztria		
17.	Rozs	Dankowski Diament		Lengyelország	2005	
SZ1	Tönkölybúza	Lajta	Dr. Kalmár Gergely Dr. Kajdi Ferenc	Magyarország	2002	Dr. Kalmár Gergely Dr. Kajdi Ferenc
SZ2	Tönkölybúza	ÖKO-10	Dr. Kalmár Gergely Dr. Kajdi Ferenc	Magyarország	1998	Dr. Kalmár Gergely Dr. Kajdi Ferenc

Kisparcellás kísérletek - Vetés időpontja 2019. október 25.

Kisparcellás kísérletek 2020 tavasza

Vetés időpontja:
2020.03.18.

(búza, takarmányborsó,
takarmányrépa,
cukorrépa, lucerna)

2020.03.28. (lucerna)

2020.05.17. (szója)

	Növényfaj	Fajta	Nemesítő	Származási ország	ÁÉÉ	Fajtafenntartó
1.	Tavaszi búza	Castrum 1	Polhammer Ernő, Polhammer Ernőné, Kajdi Ferenc	Magyarország	1998	Széchenyi István Egyetem
2.	Takarmányborsó	Assass		Franciaország		
3.	Velőborsó	Lincoln				
4.	Takarmányrépa	Beta vöröshenger	Ludván Gábor	Magyarország	1977	Széchenyi István Egyetem
5.	Takarmányrépa	Rózsaszínű beta	Varga András	Magyarország	1944	Széchenyi István Egyetem
6.	Cukorrépa	Ferret		Belgium		
7.	Cukorrépa	Toreador		Belgium	2014	
8.	Lucerna	Gea		Olaszország		
9.	Lucerna	Plato		Németország		
10.	Lucerna	Eride	Késmárki István, Győri Tibor, Kajdi Ferenc	Magyarország	2002	Széchenyi István Egyetem
11.	Szója	ES Mentor		Franciaország	2010	
12.	Szója	Sigalia		Franciaország	2010	
SZ	Szója	ES Mentor		Franciaország	2010	

Kisparcellás kísérletek

Mosoni sík, 2020 június

Kisparcellás kísérletek

Mosoni sík, 2020 június

Kisparcellás kísérletek

Mosoni sík, 2020 június

Kisparcellás kísérletek

Mosoni sík, 2020 június

Kisparcellás kísérletek

Mosoni sík, 2020 június

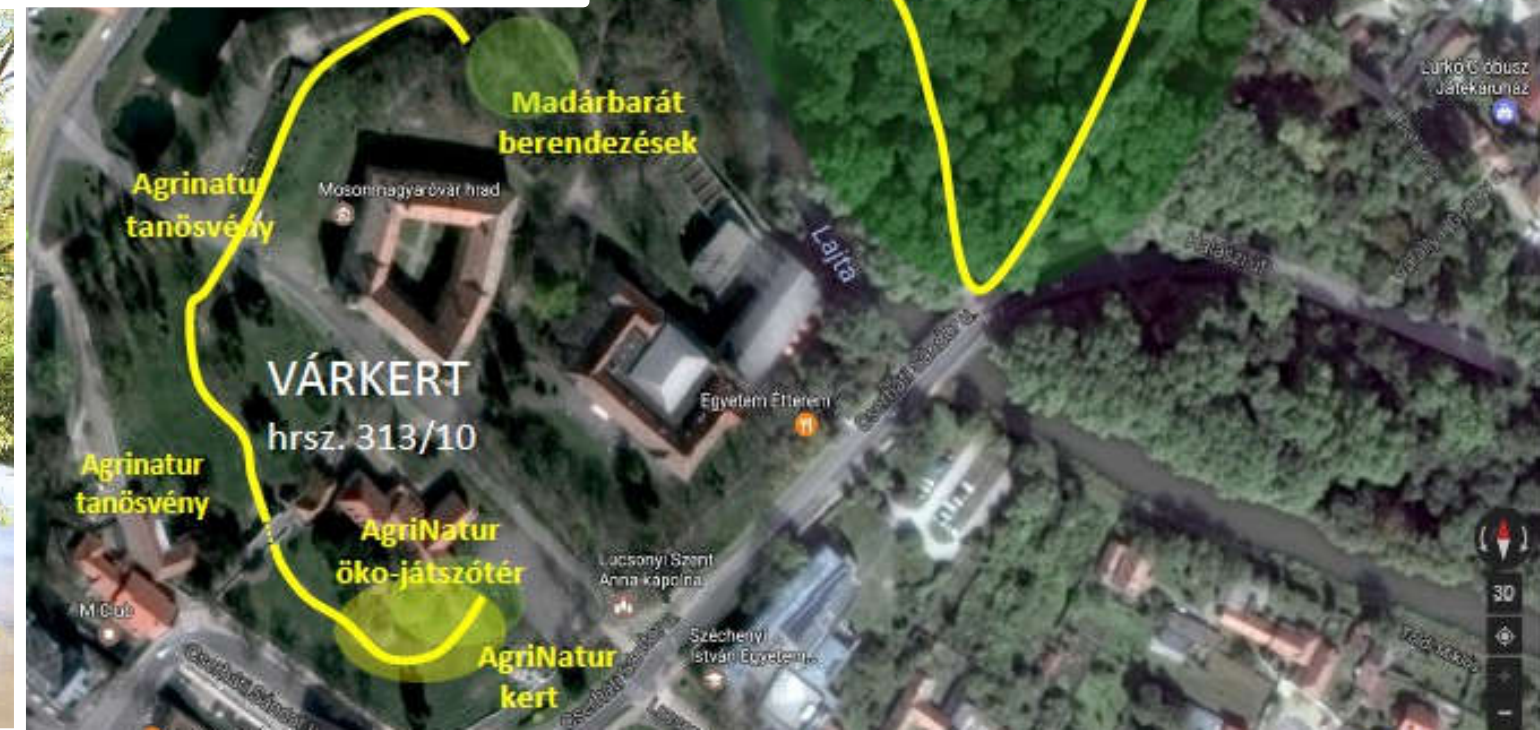
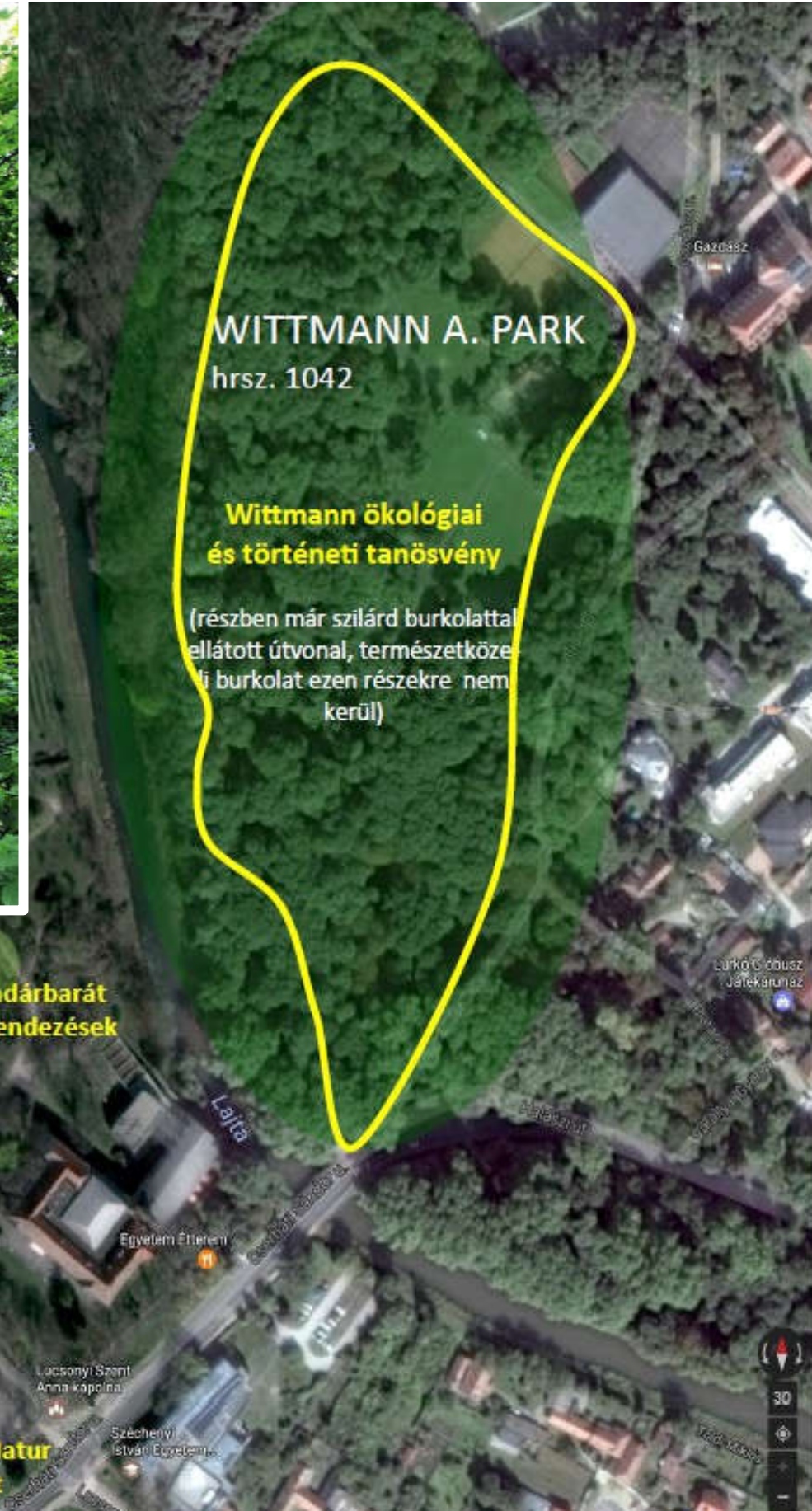
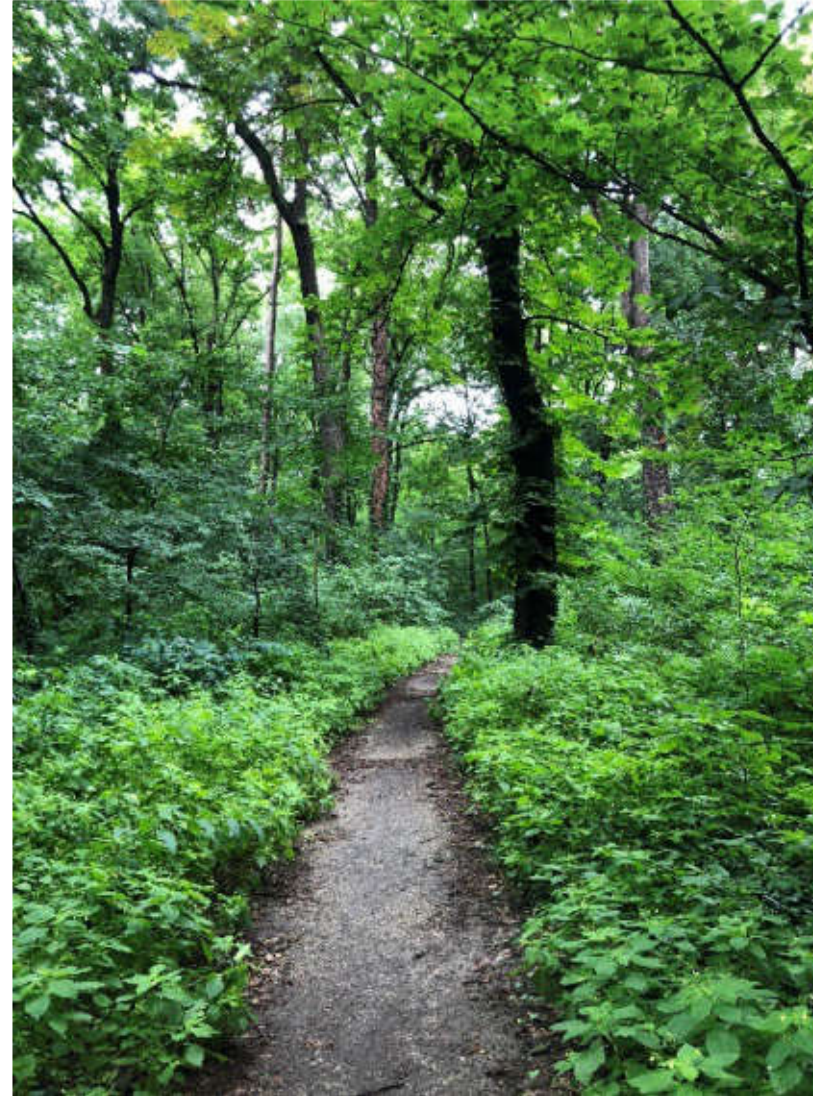
Mosoni sík, 2020 június

Agrárökológiai tanösvények

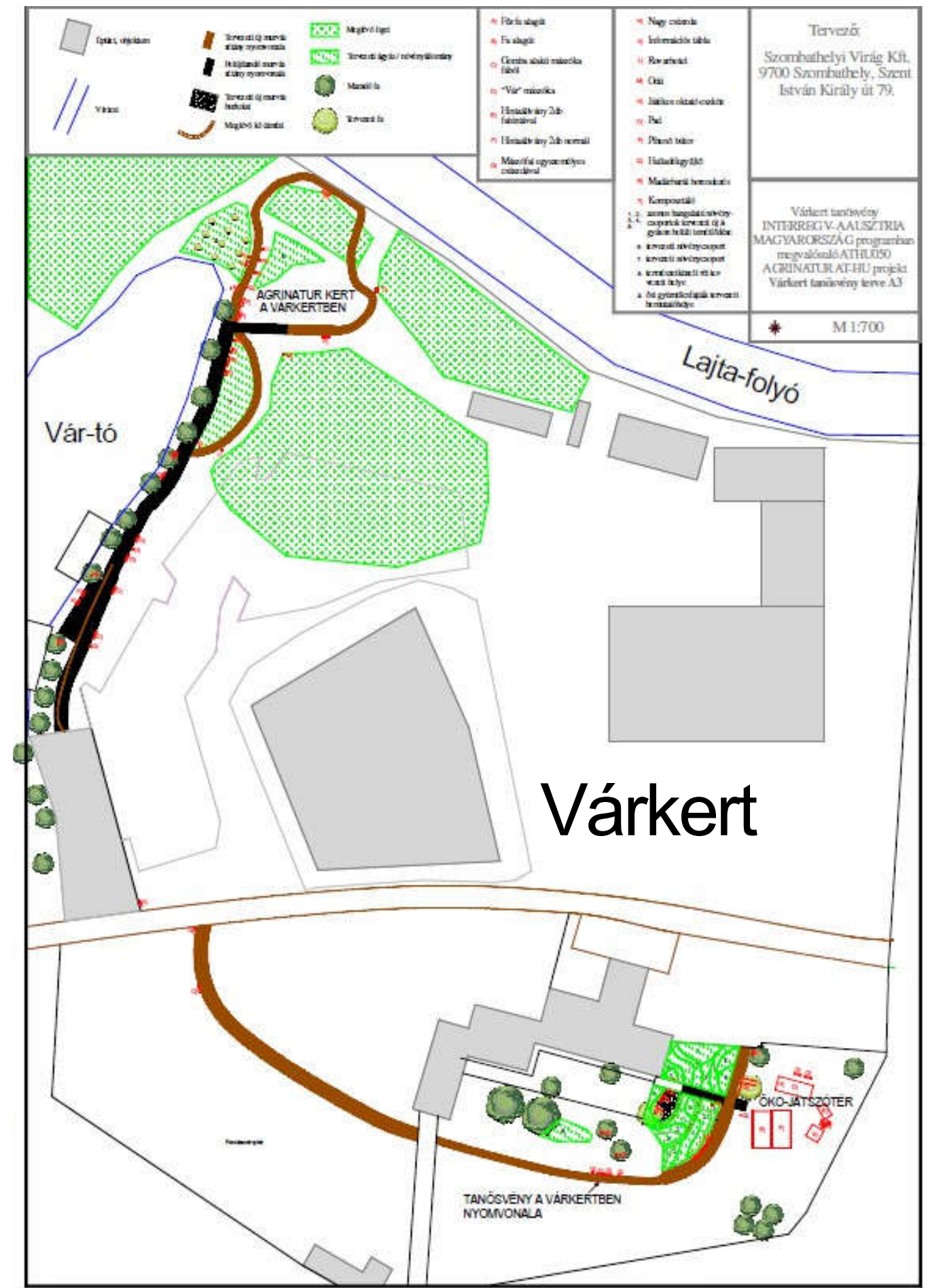
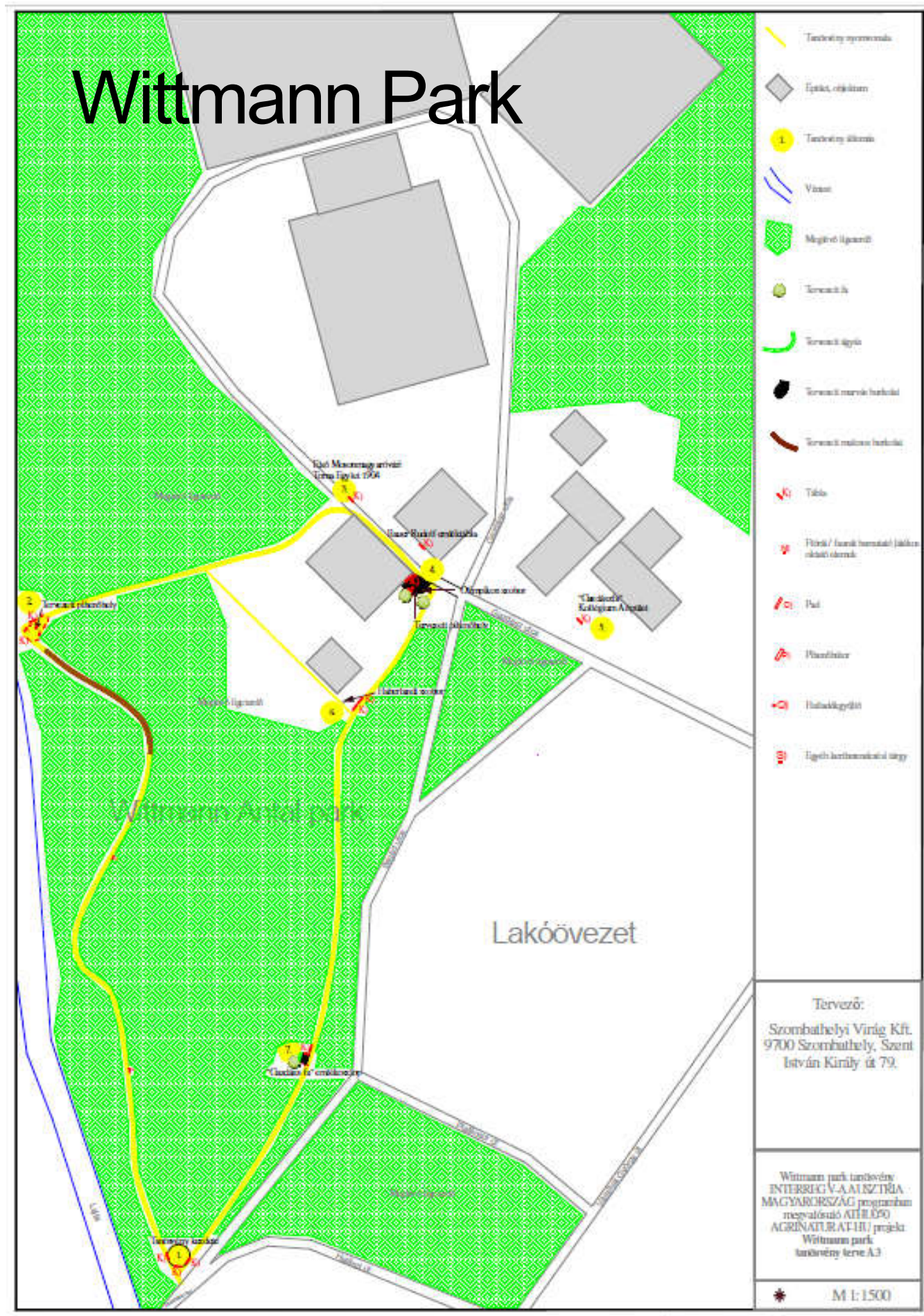
vonzó látogatói területekkel Mosonmagyaróváron

Mosonmagyaróváron két tanösvény készül:

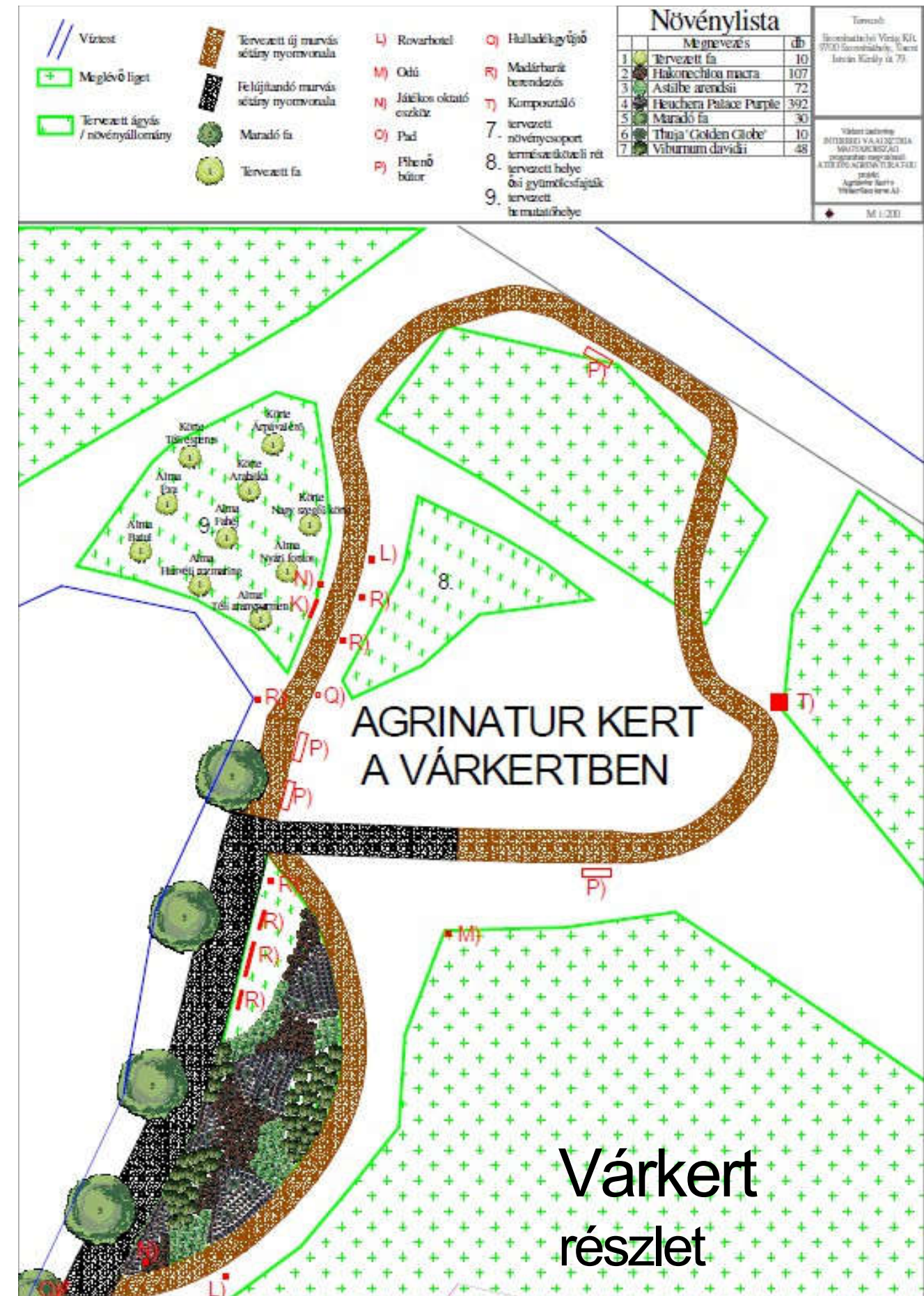
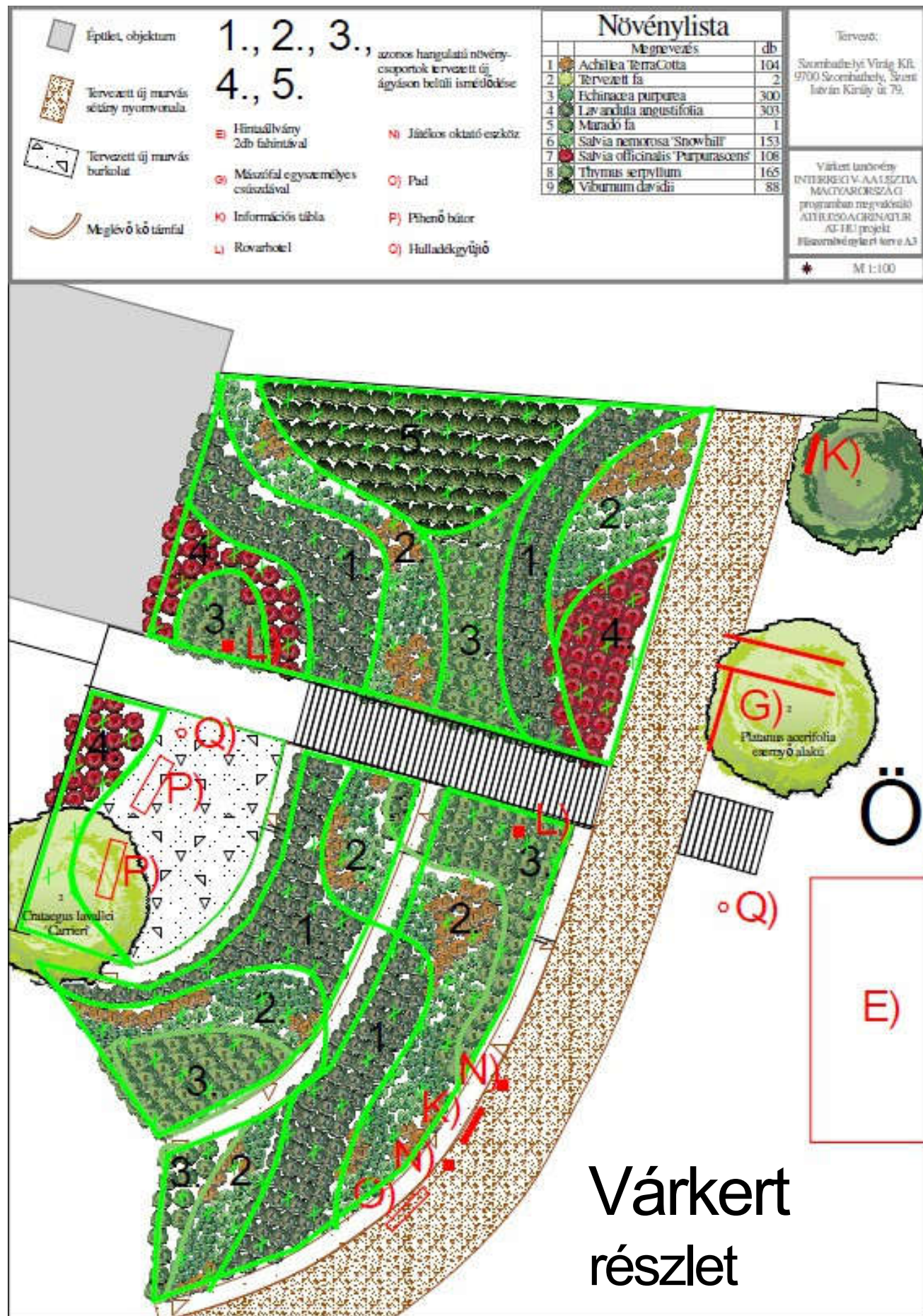
A Várkertben „AgriNatur-kerttel“
(fák, dísz-, kultúr- és autochthon vadnövények, pihenőhelyek),
Öko-történelmi tanösvény a
Wittmann parkban (Erdő és ártéri -
ökoszisztémák)

Látogatói területek Mosonmagyaróváron - Tervezet

Látogatói területek Mosonmagyaróváron - Tervezet

Nyilvános, közösségi munka - Információs levelek (1-2-3) magyarul

AGRINATUR AT-HU EGYÜTT AZ ÉLETMINŐSÉG ÉS A KÖRNYEZET MINŐSÉGÉNEK FENNTARTÁSÁÉRT

AGRINATUR AT-HU **AGYÜTT AZ ÉLETMINŐSÉG ÉS A KÖRNYEZET MINŐSÉGÉNEK FENNTARTÁSÁÉRT**

Az osztrák és a magyar partnerek az EU támogatásával megoldásokon dolgoznak az értékes mezőgazdasági területek biológiai sokféleségének érdekében.

Hogyan sikerül a városoknak a magas életminőséget és a lakó-gazdasági és rekreációs területek tréni állandóan növekvő igényét összehangolni a fenntartható, öko-changha mezőgazdasággal, an produkív mezőgazdasággal, a klíma és a természet védel-mével? Hogyan tudunk a jövő-ben egészséges élelmis-zereket előállítani? A dina-mikus fejlődés új igényeket támaszt. Ezért együttesen a mezőgazdaságban is keressük a megoldásokat, arra, hogy hogyan be-csúlják a társadalmi, a biodiverzitás csökkentés-tét vagy az invazív növények terjedését.

Alkalmi egyetértésnek a szabvány-csúcs a környezetszerinti fenntartható (ökológiai) módon nevelni meg- és rétek a változatos kultúrák és a természet számára fenntartott nagy területek lépések hosszú távú fenntarthatóságát szolgálják. A biodiverzítást nyújtani az élelmiszer-ellátás, a társadalmi, a rekreá-ció és a társadalmi fejlődés a társadalmi fejlődés csak erősíti a nyomat.

A KERÜLETVEZETŐ ERDÉSZEK, MINT MEGFIGYELŐK

KULTÚRNÖVÉNYEK: RÉGI FAJTÁK, ÚJ LEHETŐSÉGEK

TANÓSVÉNYEK: ÖKOSZISZTÉMAK TESTKÖZELBŐL

AGRINATUR AT-HU A 2. LÉPÉS: AZ ALAPOK ÉS A KÖZÖS ÚT

AGRINATUR AT-HU A 2. LÉPÉS: AZ ALAPOK ÉS A KÖZÖS ÚT

Míg a 2018. májusi első AgriNatur-workshopon a megközelítések, az alapok és a munkamódszerek voltak a központi témák, az online megbeszélés formájában meg-tartott következő alkalommal már a monitoring első eredményeit vitathatták meg az szakértők.

Az AgriNatur projekt keretében végzett közös munka kezdetén minőségi kérdések a következő kérdé-sök maradtak fel: Milyen munká-módszert lehet alkalmazni egy-ennyire sokrétű témánál? Mely-lyek a jövőbenes opciók a Mo-gazdasági vagy a városok közeli mezőgazdaság számára?

Hogyan lehet megőrizni egy-nyezetet parkok és más érté-kes területeket hogyan lehet-álítani az ökológiai értékeket megőrizni? A kihívások kemények és a területek kihasználás-a a társadalmi fejlődés csak erősíti a nyomat.

Az AgriNatur projekt keretében történt határozott lépés az együtt-működés a megközelítések keretében. Sokak tudására támaszta-ra és közös munkájára alapozva egy olyan stratégiát igyekezünk ki dolgozni, amely elfogadott, ha-tékony és fenntartható.

A múlt év májusában megtartott elő-ső workshop nagyon jó indítást volt a virtuális AgriNatur meetingek je-dig további lehetőségek kínálónak a bekapcsolódásra és az időközben való részvételre. További lehetősé-gek is lesznek a munkánk való be-kapcsolódásra - erről a következők folyamán tájékoztatjuk Önöket.

„Gondolatok és tények gyűjtése”

Érdekes együtt gondolkodni. Ezt igazolta az AgriNatur AT-HU pro-jekt tavaly tavasszal tartott első workshopja. A résztvevők alkotele-zenen beszélgettek és magukkal hozták a legfontosabb kérdéseket. Örömmel várjuk, hogy egy még-let szervezzünk és vitatko-zunk meg a szakértő-kről és további fon-tos kérdéseket tárgyalunk. Ön-ök is várjuk, hogy csatlá-kozzon ehhez a munká-hoz!

BIODIVERZITÁS-MONITORING

„VEZÉRBOGARUNK” ÉS A KIS KIS VERONICA

STATEMENTS VON EXPERTINNEN

AGRINATUR AT-HU AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS ÚJ ÚTJAI

AGRINATUR AT-HU AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS ÚJ ÚTJAI

Az AgriNatur projektben sok minden megváltozott az elmúlt hetekben. A március 31-ére tervezett szakértői workshopból rövid időn belül virtuális találkozók sorozata következett. A kiemelt technikai és társadalmi változások előnyösen hatottak az AgriNatur projekt megvalósítására.

A lék eg. a kisebb forgalom a zajmentesség vagy a korlátozások miatti több szabadidő sok emberben megerősítette az élhető környezet fontosságát.

Az AgriNatur természet- és környezet- és mezőgazdasággal és fajok táplálkozásával a fajok táplálkozásával és az életminőség-gel kapcsolatos témákra a figyelem középpontjában van - most talán még inkább mint a projekt kezdetekor. Mivel a korábbihoz most még több értékes információ van a környezetre, társadalmi és mezőgazdasági területre, ezért szükség van közös stratégiákra és megvalósítható megoldásokra.

„Jó, megvalósítható megoldások szükségessége”

Kedves AgriNatur AT-HU projekt partnerek! Nagyon köszönöm, hogy az elmúlt he-tekben is együtt tudtuk beszélni és dolgozni. A hat virtuális találkozó eredményeivel az AgriNatur-stratégia központi építőelemeként jelentik. Nagyon várjuk a visszajelzéseket! 2020. június 17-én 9:00 órákor a Donau-Auen Nemzeti Park (Reviere Donauinsel-Wohlfahrtsaufstufung) központi helyszínén!

VIRTUÁLIS SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓK

INTERJÚ SUSANNE LEPUTSCH-CSAL ÉS HARALD KUTZENBERGER-REL

Impulzus: Természetvédelem és mezőgazdaság

Koltai Gábor (Széchenyi István Egyetem), a magyar projektrész helyi megvalósításának felelőse, előadásában kitér a mezőgazdaság és a természetvédelem sokoldalú kapcsolatrendszerére. Értékes információkat ad a talajvédelem, talajhasznosítás területéről és kitér a különböző növénytermesztési kísérletek tapasztalataira. Különös figyelmet érdemelnek egyes madárfajok élőhelyeiről és a madarak megfigyeléséről szóló híradásai. Egyes fajok mára már nagyon ritkának minősülnek. Részletek az előadásban.

Mezőgazdaság - Természetvédelem

Dr. Koltai Gábor

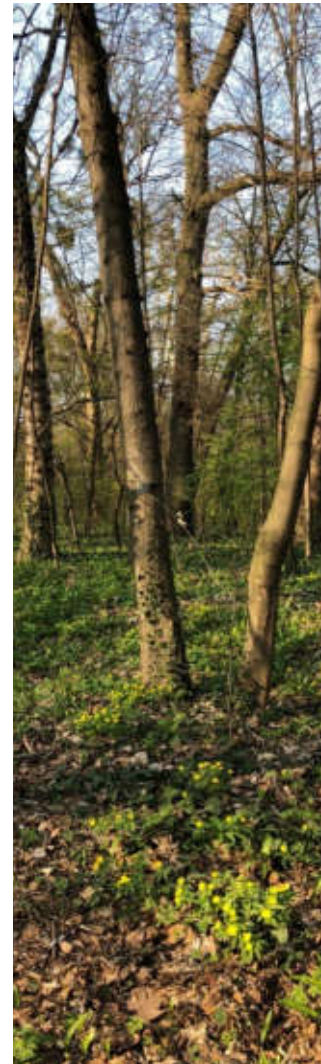
Széchenyi István Egyetem

Bécs, 2020. június 17.

High input agriculture

- **Előnye:** Nagy mennyiségű élelmiszer, elérhető áron.
- **Hátrányai:**
 - Közismert (talaj, talajlakók, vadméhek, stb.) és nem közismert tényezők.
 - Tájökológiai egyensúly, tájstruktúra: Hábotírarlan anyag és energiaáramlások.
 - Ellenállóképesség (Reziliencia, Pufferkapacitás stb.)
 - Az egyensúly felborulása minden tájelemet veszélyeztet.
 - Zöld sejtek, zöld hálózat.

Talajvédelem Magyarországon

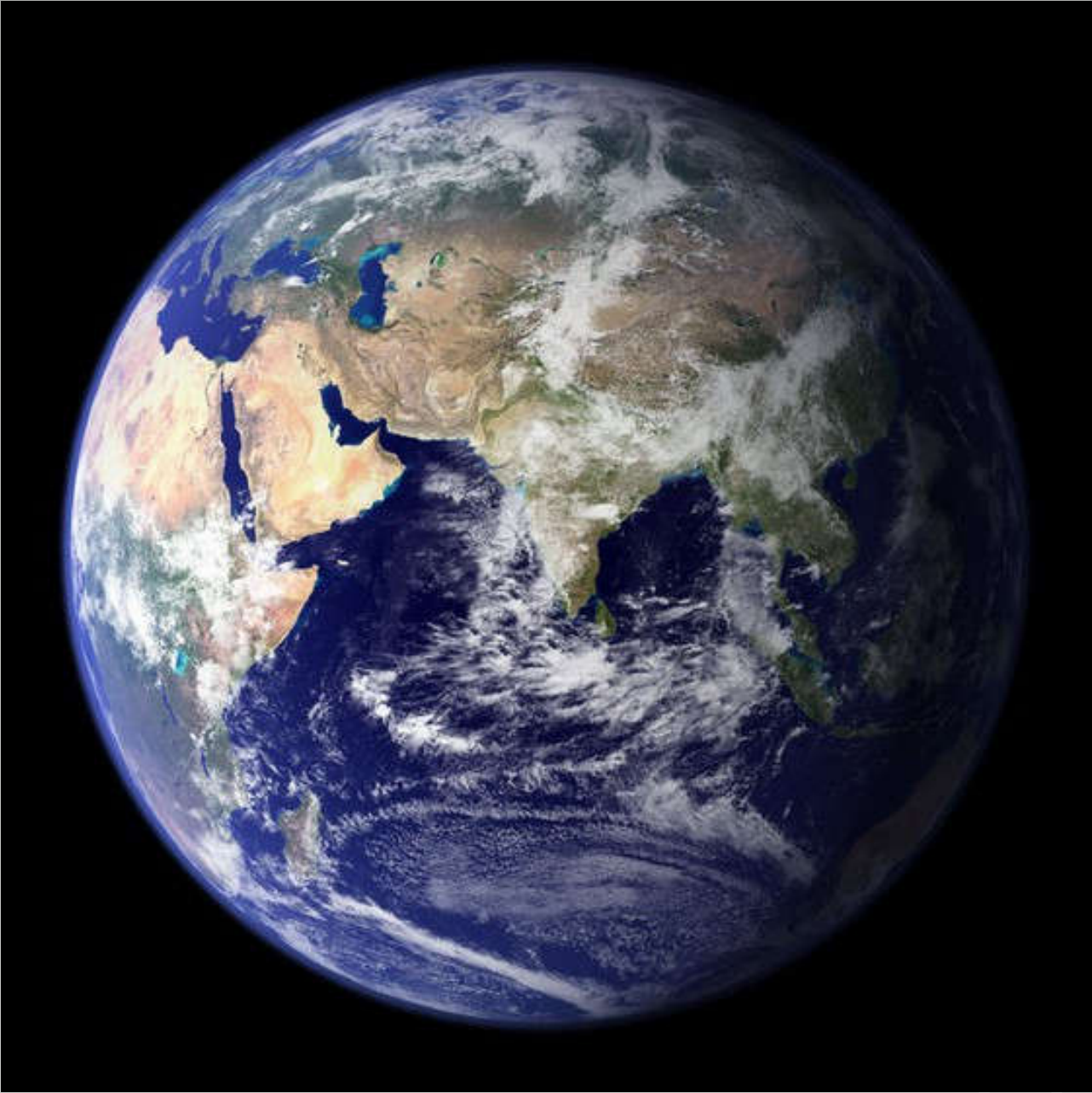
Dr. Koltai, Gábor

Mag. Diethardt, Ivoneta;

Professor Rajkai, Kálmán;

Dipl. Ing. Tóth, Lajos támogatásával

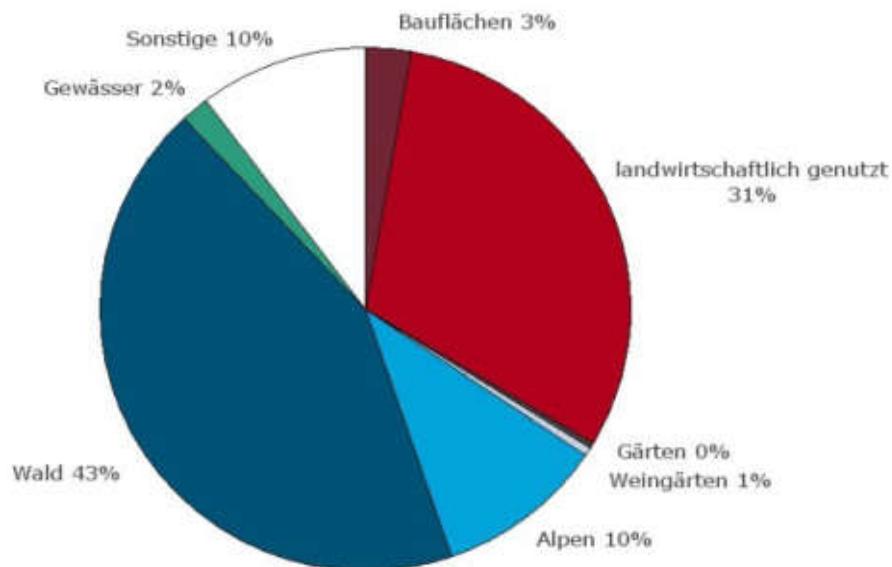

Területhasznosítás

Magyarország km² és %:

	• km ²	• %
• Belső	• 5.589	• 6,0%
• Szántó föld	• 49.019	• 52,7%
• Gyümölcs, bor	• 2.118	• 2,3%
• Egyéb mezőgazdaság	• 3.309	• 3,6%
• Füves terület	• 11.813	• 12,7%
• Erdő	• 17.960	• 19,3%
• Nedves terület	• 1.260	• 1,3%
• Víz	• 1.962	• 2,1%
• Összesen	• 93.030	• 100%

Landnutzung in Österreich 2008

Quelle: Regionalinformation der Grundstücksdatenbank (Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen), 2008

umweltbundesamt

Quelle:

http://www.vizeink.hu/files/ovgt_roid_100505.pdf

A KÁRPÁT- MEDENCE a folyószabályozás előtt

Talajszisztematika

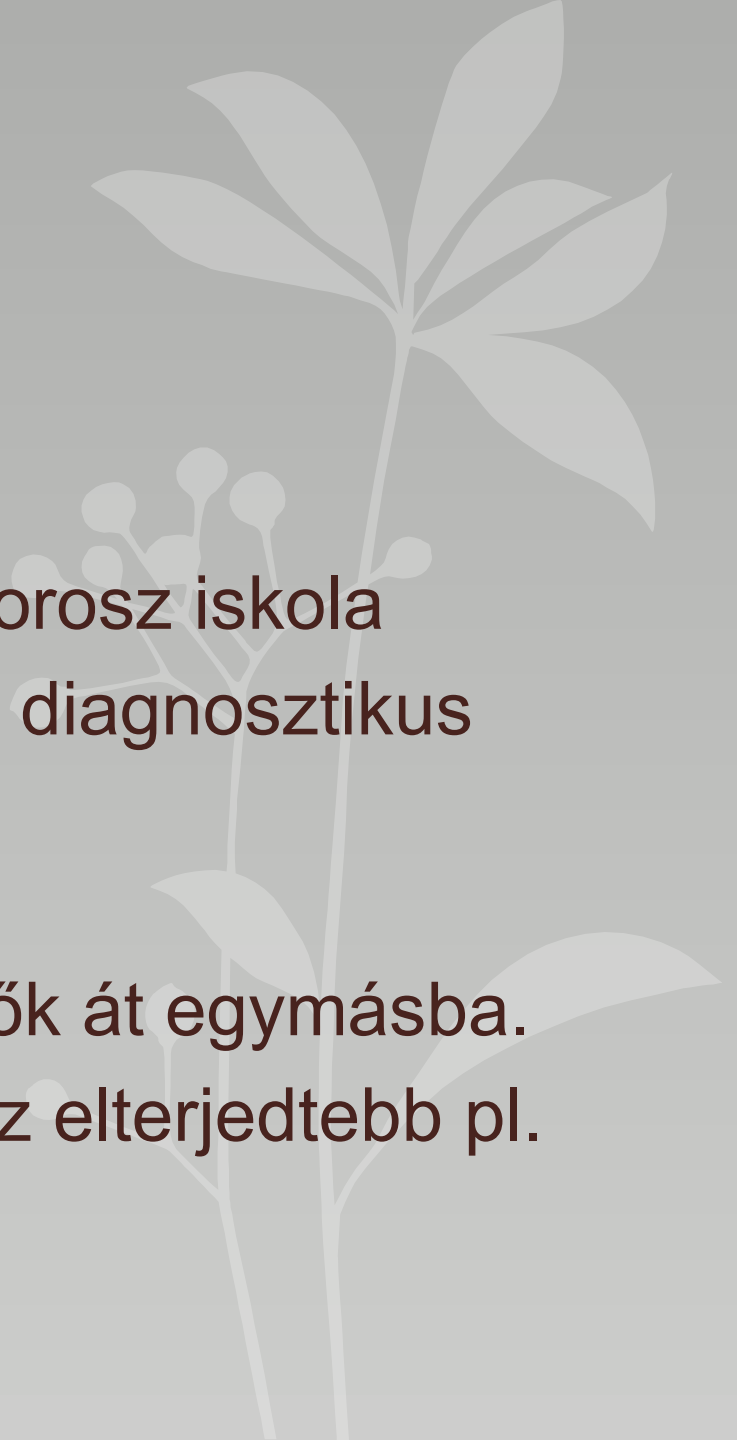
Két módszer

- genetikus – Dokuchaiev, orosz iskola
- diagnosztikus horizontok, diagnosztikus tulajdonságok

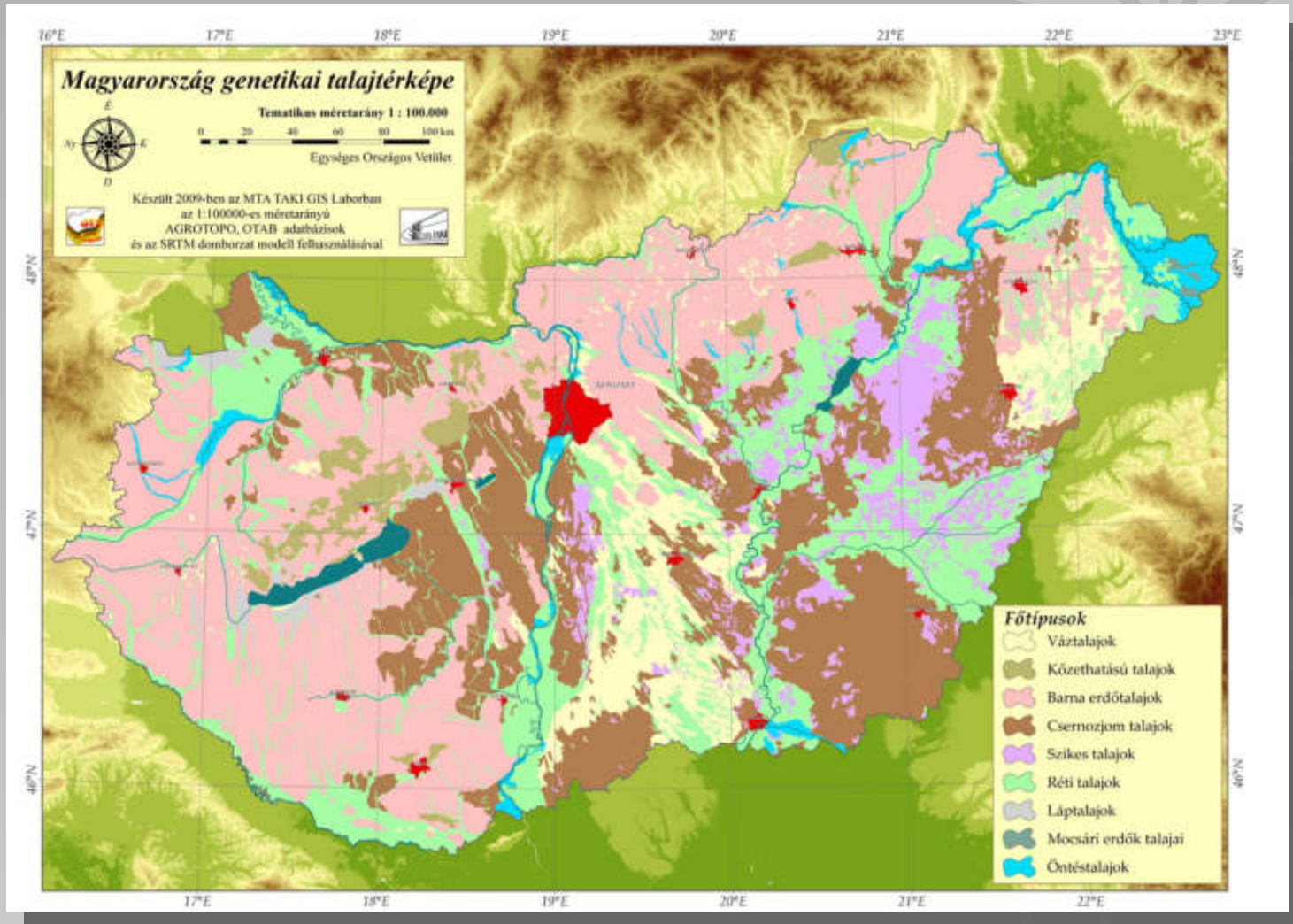
Hasonlóak, de nem vihetők át egymásba.

Ma a második módszer az elterjedtebb pl.

FAO

Magyarország genetikus talaj térképe

Talaj termékenység Gyengítő tényezők

	Terület Magyarországon	
	1.000 ha	%
Erózió	1.455	15,6
Elsavasodás	1.200	12,8
Szikesedés	757	8,1
Magas homoktartalom	746	8,0
Magas agyagtartalom	630	6,8
Mélyrétegű szikesedés	245	2,6
Vékony talajréteg	217	2,3
Elmocsarasodás	161	1,7
Összesen	5.400	58,0

A termelést összhangba kell hozni az agrárökológiai tényezőkkel.

- A talajhasznosítás és a vetés, ültetés struktúrájának optimalizálása.
- Optimális növények és vetésforgó kiválasztása.
- A talaj és az agrárökológiai feltételek javítása.
(pl.: öntözés, vízelvezetés)

Szántóföldi struktúrák összehangolása.

-
- Megfelelő nagyság és forma kialakítása, mely az agrotechnika alkalmazását és a biodiverzitást is lehetővé teszi.
- Megfelelő mezőgazdasági struktúrák kialakítása (utak, árkok, hidak, fasorok)

Melléktermékek és betakarítási hulladék felhasználása.

- Hulladék minimalizálása (pl.: melléktermékek, feldolgozási veszteség).
- Istállótrágya visszavétele, híg trágya törvénynek megfelelő tudatos kezelése.

Agrárökológiai feltételek javítása

- Talajromboló folyamatok elkerülése.
- Helyszínnek és növénykultúrának megfelelő tápanyagellátás és agrotechnika.

A víz mezőgazdasági hasznosítása gazdaságosságának növelése.

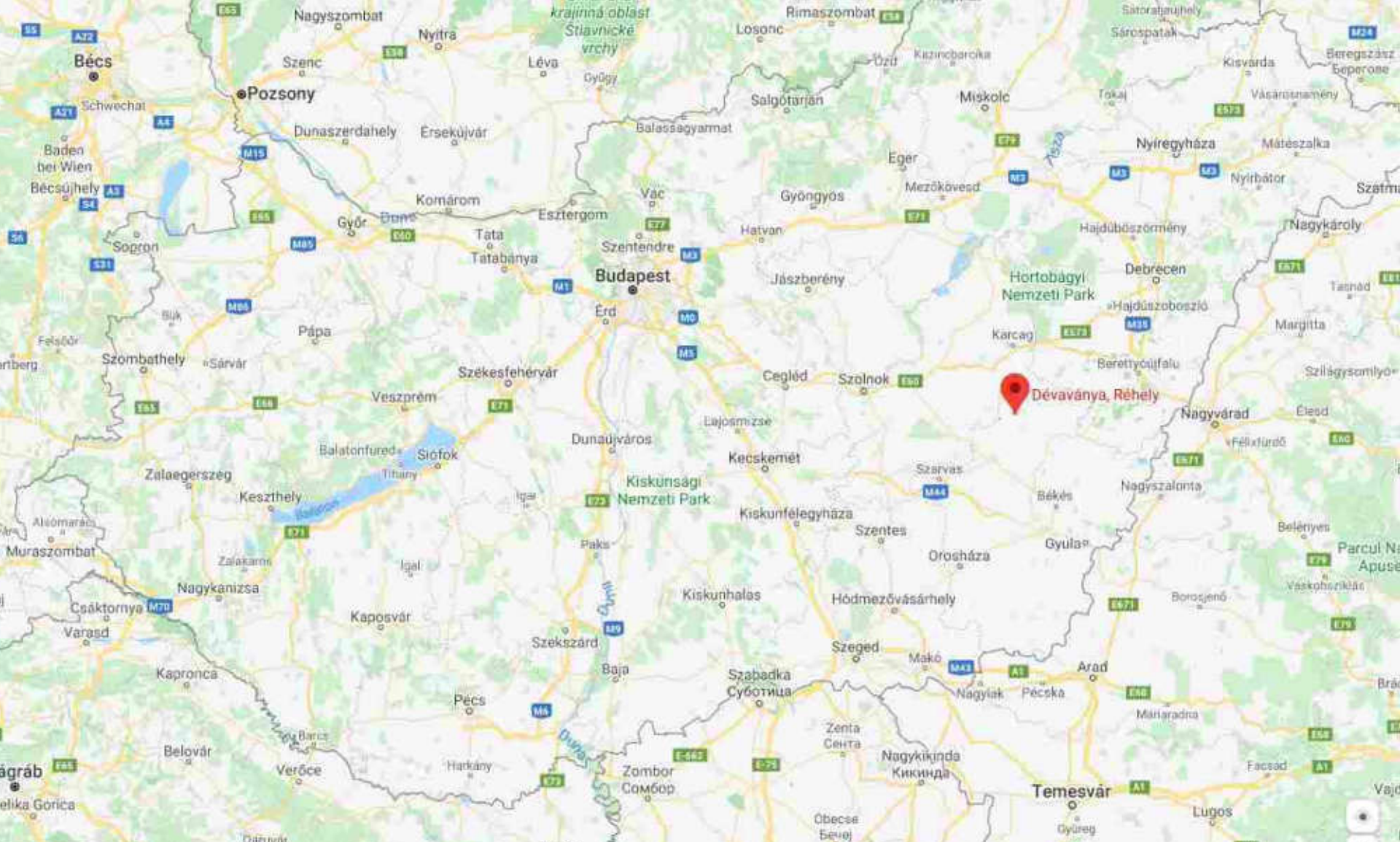
- A talaj nedvességtartalmának szabályozása
- A párolgás és a felszíni víz elfolyásának és elszivárgásának minimalizálása.
- A talaj vízmegőrző képességének javítása nemkívánatos mellékhatások nélkül.
- Kétirányú talajnedvesség szabályozás: Víz kivétel és vízpótlás

Talajszennyezés elkerülése

- Talajterhelés elkerülése (pl.: szemét, szennyezett csapadék, lejárt agro-vegyszerek stb.)
- Meg kell fékezni a potenciális káros anyagok felszabadulását és mozgását a talajban.
- A talaj pufferkapacitásának növelése (pl. szerves anyagok, élőlények)

BFB-jelentés 74,109-116 https://www.zobodat.at/pdf/BFB-Bericht_74_0109-0116.pdf

Biologisches Forschungsinstitut für Burgenland, Illmitz 1990

Mezőgazdasági élőhelyek jelentősége egyes madárfajok letelptése céljából Dévaványa térségében: G. Koltai und A. Széll

**Brachschwalbe / Székicsér
(Glareola pratincola)**

- 40 km-es körzetben, 1988
- Termesztett növények: napraforgó, kukorica, zab, köles
- 1989: egy fészkelő kolónia
- Költési terület: 8 ha (szántó: 30 ha, magas talajnedvesség tartalom)
- Laza vadrnövény kultúra telepíve
- Kísérő költő madarak: búbic (5 pár), mezei pacsirta (4 pár)
- A költőhely utolsó megfigyelése: Június 22.
- Költés után: Házi libák által lelegelt pusztaság

**Triel / Ugartyúk
(Burhinus oedicnemus)**

1989: 2 megbízható költési bizonyíték, 2 feltételezett fészek

- Száraz szikes talaj, juhok legeltetése.
- A fészek körül 50 m² legelő biztosítva (Május 28.: a tojásokat törve találtuk – varjak vagy megriadt juhok által tönkretéve)

2. Fészek

- 15 ha kukorica
- 100 m² védőterület karókkal jelölve
- Június 15.: egy fióka, a másik tojás idő előtt elhalt

3. Fészek (feltételezett): 34 ha napraforgó

4. Fészek: feltételezhetően egy rövidfüves juh legelőn

Az ugartyúk kopár legelőkön kívül kapásnövények között is fészkel.

<http://ukrbn.com/compare.php?imageid=40840&category=68237>

**Wiesenweihe / Hamvas rétihéja
(Circus pygargus)**

- 80 ha búzaföld
- Kerítés: 10 m körben, 1 m magasan
- egy 400 m² nagyságú területet kizártunk a betakarítási munkálatokból
- Július 23.: a fiókák elhagyták a fészket
- Augusztus 18.: 2 kirepült fiatal hamvas rétihéja

http://www.hlasek.com/circus_pygargus1hu.html

EUROPEAN UNION

Köszönöm a figyelmet, további
eredményes munkát kívánok!

A Donauauen Nemzeti Park ökológiai intézkedési tervének első vázlata

Harald Kutzenberger bevezetésében az intézkedési terven való közös munkára inspirál, felvázolja azon területeket, melyeken való munkálkodás a projektpartnerek feladata.

Donau-Auen Nemzeti Park fejlesztése szempontjából sok tényezőnek van jelentősége:

folyamatok **dinamika** sokszínűség
célok **kulcsfajok** természetvédelem
helyi ellátás élelmiszer **bio-gazdálkodás**
ökotonok nyílt terep Sylvia nisoria
víz **Duna** **sokszínű élet**
folyami táj **vadon** képzés pihenés
társadalom látogatók irányítása **Lycaena dispar** Biastes
futrinkák Carduelis carduelis **biodiverzitást elősegítő**
gazdálkodás
részvétel **párbeszéd** csülkösvad gazdálkodás **pihenőhely a**
vadak számára
erdő **gazdálkodás** kutatás megfigyelés **fajok védelme**
leltározás **látogatók** **kommunikáció**
nemzetközi együttműködés

Büro für Ökologie und Landschaftsplanung

Arról tudósít, hogy a nemzeti park alapítása óta a mezőgazdaság által hasznosított terület fokozatosan csökkent, hogy nagyobb terület maradjon az erdők és mezők javára.

- A Lobau nagy alapterületű szántóföldjeinek harmada erdővé alakított natúrzonává vált.
- Egy további harmadon aktív intézkedéseket foganatosítanak a helynek megfelelő fajban gazdag mezei élőhelyek létrehozására. (kezelés alá vont natúrzóna).
- A fennmaradó harmadon továbbra is - kizárólagosan - a biogazdálkodás irányelveinek megfelelő mezőgazdasági tevékenység folyik.
- Természetes folyamatok erdészek tapasztalatainak felmérésén alapuló elősegítése az erdőkben.
- Nyílt területek: Felmérések a jellemző fajok életközösségeinek ökológiai alapjai mélyebb megértése érdekében. (madarak, pillangók, futrinkák, vadméhek, szántóföldi növénytársulások)
- A lobau biogazdálkodás élelmiszerbiztonsági, környezetalkítási és pihenési jelentőségének bemutatása.
- A döntéshozatal alapját képező, érthető, adott területre vonatkozó tények, ismeretek kidolgozása két forgatókönyv szerint.
- A sokrétű szektorális természetvédelmi célok összehangolása egy harmonikus tervben.

Harald Kutzenberger ezután a Duna folyami élőhelyeit, életközösségeit mutatja be és kitér azok természetvédelmi jelentőségére.

- A háborítatlan természet megőrzése, a pihenés és a képzés fontos céljai a nemzeti parknak.
- Mindkettő, a folyamatok védelme és a megőrző védelem is rendelkeznek jogi alapokkal a gyakorlati munkában.
- A folyami és ártéri táj élőközösségei mellett a nyílt terepek is jellemzőek a Donau-Auen Nemzeti Parkra.

Bécs intézkedési tervének következő lépései eszerint:

- a határterületek és a nyílt területek indikátor fajainak kiválasztása a vizsgált fajok közül
- a célfajok élőhely igényének és az adott élőhelyek minőségének szembeállítása
- ökonómiai és szocio-ökonómiai értékelés

Meg kell vizsgálni milyen ökológiai következményei vannak a szántóföldi művelés változásának a határterületek élőhelyeire és azok élővilágára. Van-e értelmes optimalizációja a biodiverzitást elősegítő mezőgazdaság kialakításának a Lobauban?

Ezt követően a résztvevők a Worldcafe-ban, különböző tematikus asztaloknál dolgoznak tovább a következő témákon:

A World Cafe-ban 4 tematikus egységben fogunk különböző szempontokból a Donau-Auen Nemzeti Park nyílt területeivel foglalkozni.

<p>Célfajok</p> <p>Zónázás</p> 	<p>Határterületek</p> <p>Szántók</p>
--	---

Büro für Ökologie und Landschaftsplanung

Részletek a prezentációban.

AgriNatur AT-HU

Bécs ökológiai intézkedési terve

2020, június 17.

Barbara Brandstätter, Anna Dopler, Daniela Hofinger,
Harald Kutzenberger, Milena McInnes, Valentin Rakos, Tatiana Meshkova

Forst und
Landwirtschaftsreferat

Donau-Auen Nemzeti Park fejlesztése szempontjából sok tényezőnek van jelentősége:

folyamatok **dinamika** sokszínűség
célok **kulcsfajok** természetvédelem
helyi ellátás élelmiszer **bio-gazdálkodás**
ökotonok nyílt terep *Sylvia nisoria*
víz **Duna** **sokszínű élet**
folyami táj **vadon** képzés pihenés
társadalom látogatók irányítása **Lycaena dispar** Biastes
futrinkák *Carduelis carduelis* **biodiverzitást elősegítő**
gazdálkodás
részvétel **párbeszéd** csülkös vad gazdálkodás **pihenőhely a**
vadak számára
erdő **gazdálkodás** kutatás megfigyelés **fajok védelme**
leltározás **látogatók** **kommunikáció**
nemzetközi együttműködés

A nemzeti park alapítása óta a szántóföldi területeket egyre csökkentették, hogy az erdők és mezők élettereiteit növelhessék.

- A Lobau nagytáblás szántóföldjeinek harmadát a natúrzóna erdeivé alakították át.
- Egy másik harmadon kísérletet tesznek a helyi adottságoknak megfelelő rétek, mezők élőhelyeinek létrehozására. (Karbantartott natúrzonák).
- A fennmaradó harmadon kizárólag a bio-gazdálkodás irányelveinek megfelelő gazdálkodás folyik.

Hogyan tovább?

Interreg Projekt **Agrinatur AT-HU** – A Donau-Auen Nemzeti Park ökológiai intézkedési tervének céljai:

- A természetes folyamatok elősegítése az erdőkben: az erdészek saját tapasztalatainak felmérése alapján.
- Nyílt területek: Vizsgálatok a jellegzetes fajok életközösségei mélyebb ökológiai összefüggéseinek jobb megértése érdekében - madarak, pillangók, futrinkák, vadméhek, szántóföldi kísérő növények.
- A Lobau bio-gazdálkodása környezet fejlesztési, pihenés és helyi élelmiszerellátásbeli jelentőségének bemutatása.
- A döntések alapját képező, érthető, területspecifikus érvrendszer kidolgozása két különböző változatban.
- A sokoldalú szektorális természetvédelmi célok egyesítése egy harmonizált tervben.

Hol találunk nyílt területeket a Duna mentén?

A scenic view of a riverbank in Újvidék, Serbia. The image shows a wide river with gentle waves lapping at a sandy shore. A large, leafy tree dominates the right side of the frame, its branches extending over the water. A large, light-colored log lies on the sand in the foreground. In the background, a forested hillside with some buildings is visible under a clear sky.

Határterület Újvidéken, SRB a Dunaparton.

- dinamikus zóna, száraz és változóan nedves élőhelyekkel
- vízerózió

**Amikor a Wagram még hullámtér volt
– Ruse, BG**

Erodálódó nyílt élőhelyek

Vízerózió

Függőleges, dőlt és sík

Partifecske

Gyurgyalag

Pézsmapocok

Vadméhek és kaparódarazsak

Gyíkok

Futrinkák

Tarka szemeslepke

Nyílt területek, ahol a hordalék partot épít Calarasi, RO

A folyam irányába nagyság szerint rakódnak a kavicsok.
Kavics- és homokpadok dinamikus épülése.
Lapos, hullámformájú és sík relief.
Magas nedvességtartalom és hőmérséklet.

billegetőcankó, kis lile, bíbic, cigánycsuk, kékbegy, futrinkák, kékszárnyú szöcske, zöld szöcske, ...

A statikus mezőgazdasági hasznosítás miatt sokfelé már csak a vakondok, pockok, pézsmapockok őrzik a nyílt területek természetes folyamatait.

...és napozó, tojásrakó helyeket teremtenek a gyíkok, vadméhek és szöcskék számára.

Van-e természetvédelmi értéke a nyílt területeknek és élőhelyeinek a Donauauen Nemzeti Parkban?

- A háborítatlan természet megőrzése (pihenés/képzés) fontos célok.
- A folyamatok védelmének és a megőrző védelemnek is megvan a létjogosultsága, mindkettőnek jogi alapjai vannak a gyakorlatban.
- A folyami és ártéri életközösségek mellett a nyílt területek is jellemzőek a Donau-Auen Nemzeti Parkra.

Bécs intézkedési tervének következő lépései:

- A határterületek és nyílt területek indikátor fajainak kiválasztása a vizsgált fajok közül.
- A célfajok élőhely igényének és a jelen állapotnak a szembeállítása.
- Ökonómiai és szocio-ökonómiai értékelés.

Milyen ökológiai következményei vannak a szántóföldi művelés változásainak a határterületek élőhelyei és élőközösségei számára?

Van-e értelmes optimalizálási lehetőség a Lobauban a biodiverzitást elősegítő mezőgazdaság felé vezető úton?

Ki tartozik a Lobaura jellemző élőközösséghez?

A World Cafe-ban 4 tematikus egységben fogunk különböző szempontokból a Donau-Auen Nemzeti Park nyílt területeivel foglalkozni.

Célfajok

Zónázás

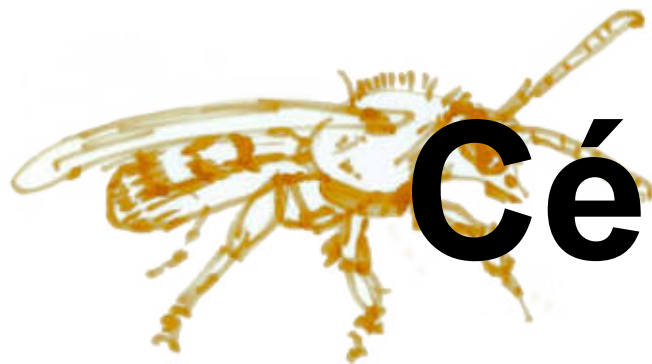

Határterületek

Szántók

Célfajok

Hogyan lehet a Lobau nyílt területeinek célfajai igényeit kielégíteni?

Határterületek

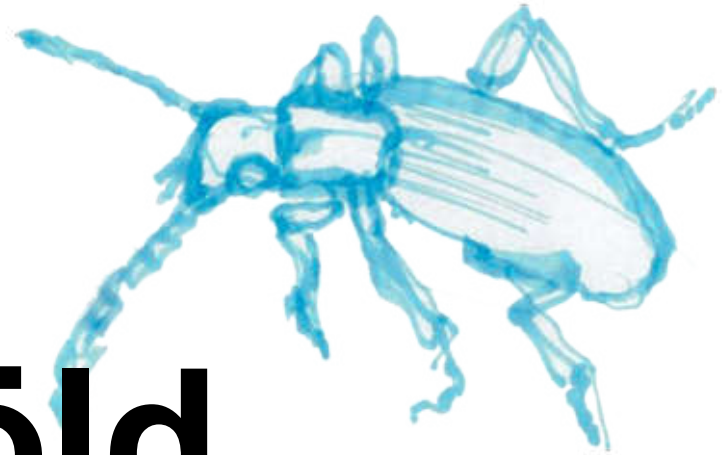
Hogyan lehet a Lobau jelen határterületeinek biodiverzitását elősegíteni?

Hogyan lehet újabb határterületeket létrehozni?

Zónázás

Milyen megjegyzései vannak a Donau-Auen Nemzeti Park aktuális zónázásával, (külső-, natur-, gondozott zónák) kapcsolatban?

Szántóföld

Mi történjen a szántófölddel?

Szervezési információk a csoportmunkához:

1

1. kör :
kezdés **10.30 óra**

2

2. kör :
kezdés **11.10 óra**

A szempontok megvitatása a plenumban történik.

kezdés **12.00 Uhr**

Szóljon hozzá! Örömmel vesszük.

Az eredmények összevetése

A Worldcafe asztalainál folyó munkát a plénumban bemutatják, megvitatják és kiegészítik. Lásd a függelékben a fényképeket és leírásokat. A vita folyamán többször is kifejezésre kerül, milyen fontos a szakértők, partnerek, illetékesek széleskörű szoros együttműködése, ahhoz hogy megvalósítható megoldásokat találjanak. Az AgriNatur projektben azon alapokról van szó, melyek a továbblépést lehetővé teszik. A mezőgazdaságban is növekszik a nyomás – legyen az gyakorlati, jogi, gazdasági vagy társadalmi irányú. Párhuzamosan nő az igény a lakhatás, szabadidős közlekedés, fogyasztás stb. tekintetében. A köztulajdonban levő területek és üzemek a kutatással és a gyakorlattal való szoros együttműködés révén új megoldásokat próbálhatnak ki a jövő mezőgazdaságának kialakítására. Ez a magángazdaságban már csak a költségek miatt sem kivitelezhető. Így az AgriNatur eredmények mások számára is nagyon hasznosak lehetnek.

Összefoglalás, kitekintés

Susanne Leputsch és Vér András a projektpartnerek részéről megköszöni a mai intenzív közreműködést. Meghívják mindenkit egy kirándulásra a nemzeti parkba, és Magyarországra a következő workshopra 2020 október 1-re. Terveznek egy kutatói estét is az AgriNatur Nationalparkhaus Wien-Lobau-ba, 2020 novemberében. A következő ausztriai szakértői workshop időpontjául 2020 november 11-ét tűzik ki.

Ezennel a 3. szakértői workshop munkája hivatalosan befejeződött.

Függelék: Leiratok a World-Cafe-ból.

Célfajok

Hogyan lehet a célfajok igényeit kielégíteni a Lobau nyílt terepein?

A célfajokat környezetvédelmi szempontok, jellemzőik és az élőhelyhez való viszonyuk alapján határozzuk meg. Változatosan mutatják be a mezsgyék és nyílt területek élőhely-mintáztatit. Kis területű gyakran specializált élőhelyek iránti igények bemutatják a szél-területek sokszínű élővilágát.

- Bécsnévvel:
1. Gólyabíró (Zonotrichia querula) - posvány
 2. Seregély (Sturnus vulgaris) - TDK-Archiv
 3. Gólyabíró (Zonotrichia querula) - J. B. Terebinth CC BY-SA
 4. Dohányos (Bursaphelenax) (Pseudaucheniphaea) - János Csorba
 5. Árvány (Bubo) (Falco) - TDK-Archiv
 6. Kékcsőrű (Falco) (Falco) - TDK-Archiv
 7. Gólyabíró (Zonotrichia querula) - TDK-Archiv
 8. Kékcsőrű (Falco) (Falco) - TDK-Archiv

9. Dohányos (Bursaphelenax) (Pseudaucheniphaea) - TDK-Archiv
10. Aikantornál (Bombyx pastinacorum) - TDK-Archiv
11. Dohányos (Bursaphelenax) (Pseudaucheniphaea) - Pál Szendrői
12. Dohányos (Bursaphelenax) (Pseudaucheniphaea) - TDK-Archiv
13. Fröling (Schwebfliege) (Eristalisia) - János Csorba
14. Kékcsőrű (Falco) (Falco) - TDK-Archiv
15. Dohányos (Bursaphelenax) (Pseudaucheniphaea) - TDK-Archiv
16. Zsákos (Lacerta agilis) - TDK-Archiv

Munkák: Barbara Brandstätter, Daniela Holzger

This project is supported by

Zónázás

Önöknek milyen megjegyzései vannak a Donau-Auen Nemzeti Park Bécshez tartozó natúr- és gondozott natúr területei zónázásával kapcsolatban?

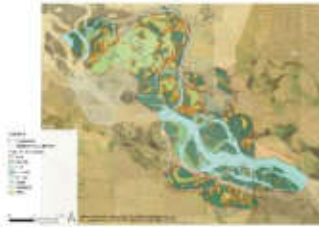
Munkák: Michael Holzger, Ines Kollmann

This project is supported by

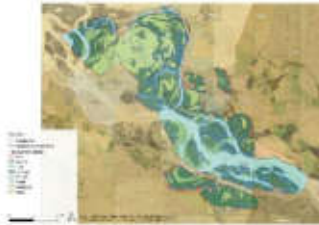
Határterületek

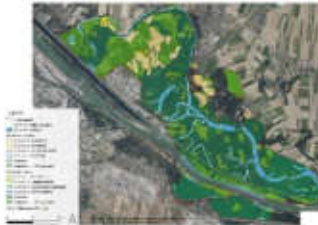
1817-1829 Perentertől emből - nyíl terület
120,53km x 5km = 60,77 ha

Mai ábrát Perentertől emből - nyíl terület
141,46km x 5km = 70,74 ha

1817-1829 Perentertől emből - víz terület
80,07km x 10km = 80,07 ha

Mai ábrát Perentertől emből - víz terület
70,33km x 5km = 35,18 ha

terület	terület	terület	terület
Perentertől emből - nyíl terület	120,53	60,77	60,77
Perentertől emből - víz terület	80,07	80,07	80,07
Mai ábrát Perentertől emből - nyíl terület	141,46	70,74	70,74
Mai ábrát Perentertől emből - víz terület	70,33	35,18	35,18

Teljesen az évi vízhozamok változásai.
Az átlagos területének meghatározása

Művelők: Árvó Dávid, Tibor Váncsa

Hogyan lehet a Lobau meglévő átmeneti területeinek biodiverzitását növelni?

Hogyan lehet új átmeneti területeket létrehozni?

Az „Oberalm Wasser” projektje az évi vízhozamok változásai tervje

Szántóföldek

terület	szántóföld terület neve	terület	5 éves vetélforgó 2013/2018/2017/2016/2015	helyszín megnevezése terület	megjegyzések
10	Wolfsboden I	26,4 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
56	Schattene	20,8 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
12	Wolfsboden II + IV	26,1 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
30	Bekkenfeld	11,7 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
17	Pfaffenwald	12,8 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
11	Wolfsboden d	20,4 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
9	Franssen-Kraut	20,4 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
18	Eberschütt	20,4 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
14	Belm Lager	8,4 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
7	Krausfeld	8,4 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
15	Lager II	7,0 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
38	G. Galmers	6,0 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
52	Oberalm Wasser	5,2 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
59	Schattene-köves	5,0 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
60	Eberschütt-köves	5,0 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	
58	Schattene-szőlő	4,0 ha	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%) 100% (100%)	

Mi történjen ezekkel a szántóföldekkel?

A szántóföld ábrázolása a Lobauban

Művelők: Tótyk Mária, Váncsa Tibor

